

BONITAČNÍ ŘÁD PRO MALÉ A STŘEDNÍ KNÍRAČE Klubu chovatelů kníračů České republiky 1927

Bonitace je odbornou chovatelskou činností, která slouží k zajištění zdravého a kvalitního chovného materiálu, zejména k získávání poznatků o exteriérových a povahových vlastnostech předvedených jedinců, jejich nedostatků a vadách ve srovnání se standardem plemene. Získané údaje na bonitacích se zaznamenávají ve formě kódu do průkazu původu a jsou součástí údajů o psu nebo feně. Zakódované posudky hodnocených psů umožňují statistické vyhodnocení, které slouží jako jeden z podkladů pro sestavování rodičovských párů.

1. Organizace a provádění bonitací

- 1.1 Bonitace se mohou zúčastnit psi a feny s minimální věkovou hranicí 15 měsíců pro knírače středního a malého.
- 1.2 U kníračů se provádí bonitace zpravidla jedenkrát za život. Další bonitace se může provádět pouze v průběhu řádné bonitace. Každá účast na bonitaci se zaznamenává do průkazu původu (PP) předváděného jedince. Záznam obsahuje: datum, místo konání, podpisy bonitační komise, bonitační kód a výsledek – ZARAŽEN – VYŘAZEN – ODSTOUPIL.
- 1.3 U importovaných jedinců je povinnost majitele předvést svého psa k posouzení na bonitaci pořádanou klubem, i když tento pes absolvoval bonitaci v zemi, z níž byl dovezen.
- 1.4 Bonitace se mohou zúčastnit jen zdravá zvířata. Hrávé feny musí být posouzeny zvlášť, a to až na závěr akce.
- 1.5 Majitel středního knírače musí předložit při bonitaci záznam v průkazu původu (PP) o výsledku rentgenového vyšetření na DKK. Záznam do PP provádí příslušná plemenná kniha na základě vyhodnocení rentgenového snímku z ČR nebo Německa.
- 1.6 Pro účast na bonitaci je nutné předem absolvovat výstavu, pořádanou klubem, v kategoriích dospělých (mezitřída, otevřená, pracovní nebo třída vítězů). Pro zařazení do chovu je třeba ocenění nejméně velmi dobrý a to pro psa i fenu.

Při nástupu na bonitaci musí být zkontrolováno tetovací číslo jedince nebo čip. V případě nečitelnosti nebude jedinec k bonitaci připuštěn.

2. Zásady pro pořádání bonitací

- 2.1 Pořadatelé bonitací pro **střední a malé knírače** jsou jednotlivé pobočky klubu.
- 2.2 Bonitace pro **střední a malé knírače** se pořádají podle potřeby poboček.
- 2.3 Místa a data konání bonitací jsou navrhována výborem pobočky klubu a koordinována prezidiem klubu. Jsou součástí ročního plánu klubu, který také vydává kalendář těchto akcí.
- 2.4 Základní kynologické organizace, ve kterých se pořádají bonitace, mohou svá zařízení propůjčit nebo pronajmout pobočce klubu za předem dohodnutý poplatek.
- 2.5 V případě, že areál ZKO byl klubu pro tuto akci pronajat, má klub právo žádat od jejího vedení zajištění technického a materiálového vybavení, potřebného pro bonitaci.

3. Práva a povinnosti pořadatelů

- 3.1 Přihlášky na akci odeslat majitelům psů nejpozději 8 týdnů před termínem konání akce.
- 3.2 Žádat od majitele psa, přihlášeného na akci, úhradu poplatků i v případě, že se akce neúčastní.
- 3.3 Ve zdůvodněných případech odvolat konání akce, tuto skutečnost oznámit včas všem majitelům přihlášených psů a delegovaným funkcionářům.
- 3.4 V případě bodu 3.3 je možné uskutečnit bonitaci v náhradním termínu po předchozí dohodě s prezidiem klubu.
- 3.5 Nejpozději **4 týdny** před bonitací kníračů si pořádající pobočka zajistí účast rozhodčího exteriéru.
- 3.6 Na akci zajistit veterinární službu. O povolení akce je nutno požádat příslušnou veterinární správu pokud to vyžaduje veterinární zákon, a odbor životního prostředí příslušného místního či městského úřadu na jehož katastru se akce koná.
- 3.7 Pro bonitaci středních a malých kníračů výbor pobočky zajistí figuranta.
- 3.8 Uhradit delegovaným posuzovatelům, včetně poradců chovu a figuranta, posudečné a použitý dopravní prostředek. V případě použití vlastního automobilu platí ceník podle aktuálního usnesení ČMKU.
- 3.9 Zajistit odpovídající ubytování pro rozhodčího a ostatní členy bonitační komise.
- 3.10 Včas vyplnit záhlaví bonitačních karet se všemi údaji o psovi – feně.

4. Práva a povinnosti majitelů psů

- 4.1 Podat včas přihlášku včetně zaplacení poplatku.
- 4.2 Předložit průkaz původu psa – feny.
- 4.3 Dostavit se včas na místo konání akce a řídit se pokyny pořadatelů, včetně pokynů uvedených v pozicích.
- 4.4 Obdržet originál bonitační karty se všemi záznamy. Jednu kopii obdrží ÚPCH toho kterého velikostního rázu, druhou kopii OPCH.
- 4.5 Žádat na závěr akce zdůvodnění zadaného kódu.
- 4.6 Nechat si zapsat výsledek bonitace do průkazu původu předvedeného jedince ihned po bonitaci.
- 4.7 Majitel psa – feny malého a středního knírače od bonitace může odstoupit (maximálně dvakrát). Důvody odstoupení sdělí předsedovi komise. Poplatek za nedokončenou bonitaci se nevrací. Bonitační komise je povinna do průkazu původu jedince v řádku bonitace zapsat – datum, místo konání a "odstoupil".

Bonitaci lze opakovat jen v rámci řádné bonitace a to nejdříve za 1/2 roku, v celém rozsahu a po zaplacení celého poplatku.

- 4.8 V případě účasti na bonitaci v jiné oblasti OPCH do 14 dnů po akci.
- 4.9 Majitel ručí za veškeré škody, způsobené jeho psem – fenou.

4.10 Majitel psa nebo feny, kterým dorostly zuby po řádné bonitaci, může z chovatelských důvodů požádat o přebonitaci zubů. **Přebonitovaný jedinec musí mít čitelné tetovací číslo nebo čip, zašle OPCH pořádatel pobočky bonitační kartu příslušnému jinak nebude přebonitace provedena.**

V případě ztráty zubů, na které je vystaveno platné veterinární potvrzení ověřené příslušným poradcem chovu v průkazu původu psa – feny, jsou chybějící zuby uváděny v bonitačním kódu malými písmenky od konce abecedy – „z“ – ztráta 1 zubu, „y“ – ztráta 2 zubů, „x“ – ztráta 3 zubů atd.

Zuby neprořezané, byť doložené rtg snímkem, nejsou uznávány pro bonitaci a takový jedinec je považován za chudozubého a je hodnocen podle Specifických podmínek pro zařazování kníračů do chovu.

5. Bonitační komise

5.1 Posuzování psů na bonitacích mohou provádět rozhodčí – specialisté pro knírače.

Pořádatel pobočky zajistí, aby na bonitaci posuzovali stejný rozhodčí exteriéru nejvýše dvakrát za sebou. Pak je nutné, aby pobočka zajistila na další bonitaci jiného oprávněného rozhodčího.

Bonitační komise nesmí posuzovat knírače, který je v majetku člena této komise nebo jeho blízkého příbuzného.

5.2 Bonitační komise pro střední a malé knírače je dvoučlenná a posuzuje kolektivně. Tvoří ji:

- a) Rozhodčí pro exteriér – specialista pro knírače, který je zároveň zodpovědný za činnost celé komise.
- b) Příslušný poradce chovu; v případě, že jsou v kraji OPCH dva, může být v komisi oblastní poradce chovu druhý. Členem může být také předseda pobočky klubu místo příslušného oblastního poradce chovu tehdy, když se tento nemůže akce z vážných důvodů zúčastnit.
- c) Dalším členem komise může být ÚPCH. V případě, že se dostaví z vlastní iniciativy, může se zúčastnit posuzování s poradním hlasem (v tomto případě bez nároku na finanční úhradu).

5.3 Maximální počet přihlášených jedinců pro jednu bonitační komisi je 30.

5.4 Všichni členové komise po celou dobu hodnocení psů spolupracují a rozhodují o jejich zařazení do chovu. Před začátkem posuzování zajistí bonitační komise kontrolu tetovacího čísla nebo čipu předváděného jedince a jeho soulad s průkazem původu. **U nečitelných tetovacích čísel a čipů nebude provedena bonitace.** Předseda komise doporučí majiteli přetetování nebo očipování jedince. Přetetování se provede do levé předkolenní řasy nebo do pravého ušního boltce a musí být zaznamenáno v průkazu původu jedince. Čipování bude provedeno dle směrnice Veterinární komory ČR.

5.5 Bonitační komise je povinna dle rozhodnutí majitele:

- a) Zapsat bonitační kód do průkazu původu posuzovaného jedince, vyplnit bonitační kartu a písemně vyjádřit, zda je zařazen či vyřazen z chovu.

- b) Výsledek posouzení potvrdit v průkazu původu a na bonitační kartě podpisy členů bonitační komise.
 - c) Předat průkaz původu a kopii bonitační karty majiteli psa, nebo jeho zástupci a odůvodnit výsledek bonitace.
 - d) ÚPCH obdrží jednu kopii, OPCH archivuje druhou kopii bonitační karty; u jedinců z jiných oblastí tyto kopie OPCH požádající pobočky odešle nejpozději do 14 dnů příslušnému OPCH.
- 5.6 Bonitační kód se skládá ze tří částí od sebe oddělených lomítkem. K vyjádření exteriéru slouží písmena a číslice, k hodnocení povahy, případně zkoušky odvahy u jedinců, kteří ji absolvují, se užívají pouze číslice.

V hodnoceném exteriéru se do kódu vyznačují pouze výrazné vady. Méně výrazné nedostatky se vypisují na bonitační kartu slovně. První číslice označuje skus, za ní v případě chybějících zubů se uvádějí malá písmena abecedy, podle počtu chybějících zubů (počínaje – "a" při jednom chybějícím zubu). V případě ztráty zubů, na kterou je vystaveno platné veterinární potvrzení ověřené příslušným poradcem chovu, uvádí se písmenka od konce abecedy („z“ – ztráta 1 zubu, „y“ – ztráta 2 zubů atd.).

V případě zdvojených zubů se uvádí malá písmena zdvojená, podle abecedy a počtu zdvojených zubů („aa“ jedenkrát zdvojený zub, „bb“ dva zdvojené zuby atd.).

Následuje další číslice, která označuje barvu oka a dále vlastní kód. Reakce na střelbu u malých a středních kníračů se zapisuje do bonitační karty písmenem „S“ na konec kódu.

- 5.7 Zkouška odvahy na základě žádosti majitele psa je možná i u malých a středních kníračů.
- 5.8 Příslušný OPCH zpracuje výsledky bonitace do přehledu, který zašle po jednom vyhotovení: ÚPCH, OPCH všech poboček a plemenné knize. Ve vyhodnocení je nutno také vypsát kódy barva/ ucho/ chody v tomto pořadí a číslo zápisu obou rodičů. Musí být zde i poznačeno, pokud je nečitelné tetovací číslo nebo čip bonitovaného jedince.

6. Hodnocení povahových vlastností

- 6.1 Prostor pro přezkušování povahových vlastností musí být vymezen tak, aby byly vyloučeny vnější vlivy, které by mohly hodnoceného jedince výrazně negativně ovlivnit. Diváci bez psů mohou být nejbliže 30 m od místa přezkušování povahových vlastností. Nejdříve se přezkušují všichni přítomní psi, poté fený – bez ohledu na velikostní ráz. Háravé fený zcela nakonec.

Hodnocení povahových vlastností u malých a středních kníračů se vyjádří jen jednou známkou.

6.2 Zkouška povahy: platí pro malé a střední knírače

- a) Posuzování povahových vlastností začíná hned po nástupu psa do kruhu a pokračuje v průběhu celé bonitace. Posuzuje se chování psa při vážení, měření, kontrole chrupu, kontrole tetovacího čísla nebo čipu, pohybu v kruhu.
- b) Chování psa vůči jednotlivci: psůvod má svého psa upoutaného na prověšeném vodítku a jde normálním krokem k rozhodčímu. Před rozhodčím se psůvod se psem zastaví, je lhostejné jakou polohu pes zaujme.

- c) Po krátkém rozhovoru podá rozhodčí psovodovi ruku, poté promluví na psa a pohládí ho. Pokud pes jeví náznaky agresivity, rozhodčí se vyhne kontaktu se psem. Pes by se měl chovat klidně, neutrálně nebo přátelsky. Neměl by být bázlivý ani agresivní.
- d) Chování psa vůči skupině lidí: šest osob utvoří skupinu, volně se pohybující a komunikující mezi sebou. Majitel psa prochází s psem na vodítku skupinou lidí a alespoň jednou se zastaví. Jakékoliv ztížení zkoušky nepřírozenými nebo prudkými pohyby, hlasitým hovorem, křikem, tísněním psa je nepřipustné. Pes se má chovat přirozeně, bez známek strachu, nesmí být majitelem ovlivňován.
- e) Lhostejnost k výstřelům: psovod se psem se dostaví na místo určené k přezkušování lhostejnosti k výstřelu. Libovolným způsobem zaměstná psa hrou (aport, hadr apod.). V průběhu této činnosti se dvakrát vystřelí ze vzdálenosti 20 m s časovým odstupem 5 vteřin startovací pistolí ráže 6 mm.

Reakce psa na střelbu se hodnotí dle uvážení rozhodčího. Případná negativní reakce se uvádí podle čl. 5.6 do bonitačního kódu. Při celkovém negativním projevu psa v průběhu bonitace je reakce na střelbu rozhodujícím kritériem pro jeho vyřazení z chovu v důsledku neodpovídající povahy.

V průběhu zkoušky povahy se používá náhubek jen u agresivních jedinců.

Hodnocení zkoušky povahy

Hodnotí se celkový projev psa po celou dobu konání bonitace.

Charakteristika kódových čísel:

1 – bázlivý, plachý (vyřazen pro povahu)

Při posuzování problémový, bojí se kontaktu s jinými lidmi, téměř neposouditelný, bojí se střelby.

3 – nervózní, náznak bázlivosti, dráždivý

Při posuzování je pes nervózní z kontaktu s jinými lidmi, nedůvěřivý, náznak bázlivosti.

4 – náznak agresivity, těžko ovladatelný

Při posuzování velmi dominantní, náznak agresivity, ale ještě zvladatelný.

5 – vyrovnaný, sebevědomý (žádaná povaha)

Přátelská, vyrovnaná povaha, naprosto sebevědomý projev po celou dobu hodnocení.

6 – důvěřivý, dostatečně sebevědomý

Při posuzování přátelský, důvěřivý, dostatečně sebevědomý.

7 – náznaky flegmatičnosti

Při posuzování klidný, přátelský, oslabená pozornost bez náznaků bázlivosti.

9 – zcela flegmatický (vyřazen pro povahu)

Zcela flegmatický, nebojí se, nereaguje na podněty.

6.3 Zkouška odvahy

Tato část přezkušování není povinná, na základě žádosti majitele psa je možná i u malých a středních kníračů. Podmínkou účasti je zařazení do chovu u bonitace. Časový odstup od bonitace není stanoven, je možné ji absolvovat ve stejný den.

U malých a středních kníračů je nutné, aby pořadající pobočka zajistila vhodného figuranta a odpovídající rukáv. Při přepadu se provádí jen náznak úderu.

Pes smí být opatřen pouze kovovým jednořadým obojkem.

U obou zkoušek – přepadu i zadržení s protiútokem je možné psa povzbuzovat a chválit.

a) **Přepadení:**

Figurant je schován v úkrytu (maketě). Ve vzdálenosti **20 kroků** od tohoto úkrytu je na povrchu země označen vymezený prostor. Psovod jde se svým psem volně u nohy (může psa přidržovat za obojek) směrem do vymezeného prostoru. Jakmile do něj vstoupí, dá rozhodčí pokyn figurantovi k útoku. **lhned** po vyběhnutí figuranta z úkrytu (směrem do psa), vypouští psovod psa a **zůstává stát ve vymezeném prostoru**. Po zákusu dostává pes od figuranta **dva údery** měkkým obuškem na méně citlivá místa (na stehna, po stranách těla, na krajinu kohoutku). Psovod může psa povzbuzovat. Na pokyn rozhodčího ukončí figurant boj. Psovod, který **po celou dobu boje stál ve vyznačeném prostoru**, jde ke psu. Pouštění se nehodnotí.

b) **Zadržení s protiútokem:**

Po ukončení cviku a) se psovod přesune se psem volně u nohy nebo přidržovaným za obojek do vymezeného prostoru. Figurant se na povel rozhodčího rozběhne směrem od psa na vzdálenost cca **70 – 80 kroků**, na pokyn rozhodčího vypouští psovod psa. Když pes dobíhá k figurantovi na vzdálenost asi 30 kroků, figurant podnikne protiútok a s **křikem a výhrůžnými pohyby** útočí na psa. Údery jsou pouze naznačovány. Psovod může psa povzbuzovat. Pouštění se nehodnotí.

Psovod, který po vypuštění psa i nadále **zůstal ve vymezeném prostoru**, jde ke psu až po ukončení boje a na povel rozhodčího.

Hodnocení zkoušky odvahy:

Zkouška odvahy se hodnotí kódem 1 až 5.

Hodnocení zkoušky odvahy nemá vliv na zařazení či vyřazení psa – feny z chovu.

a) **Přepadení:**

1 – žádná bojovnost

Pes psovoda nebrání, po přepadu figurantem se bojí a dává se na útěk. Pes se sice zakousne do rukávu, ale po úderu obuškem pustí a přes pokračující útok na psa se pes bojí a nechá se vyhnat.

2 – malá bojovnost

Pes se nezakusuje nebo jen slabě a hned pouští, figuranta se však nebojí, blokuje figuranta přes pokračující útok na psa. Zakousne se do rukávu, po úderu obuškem pustí, nenechá se však vyhnat.

3 – dostatečná bojovnost

Pes psovoda brání, zákus je nervózní. Pes se zakousne se do rukávu, po úderu obuškem pustí, ale i přes pokračující útok na psa zákus obnovuje.

4 – dobrá bojovnost

Pes psovoda dobře brání, hned nebo po malém zaváhání se zakusuje, vydrží oba údery obuškem. Pokud se utrhne z důvodu špatného uchopení rukávu, okamžitě obnovuje zákus.

5 – velmi dobrá bojovnost

Pes energicky brání psovoda, má razantní zákus, výrazně bojuje s pomocníkem.

b) Zadržetí s protiútokem:

1 – žádná tvrdost

Pes se dá figurantem zahnat a bojí se ho.

2 – malá tvrdost

Pes se figuranta nebojí. Doběhne až k němu, blokuje ho nebo na něj skáče. Nezakusuje se nebo jen slabě a hned pouští, nenechá se však vyhnat.

3 – dostatečná tvrdost

Pes se figurantovi vyhne, otočí se a pak se zakusuje. Zákus je nervózní, reaguje na nápřahy obuškem, ale nepouští.

4 – dobrá tvrdost

Pes běží až k figurantovi, před zákusem zaváhá, ale pak se zakusuje a drží, nereaguje na nápřahy.

5 – velmi dobrá tvrdost

Pes se sebevědomě a energicky zakusuje do rukávu dobrým zákusem, bez ohledu na švihání obuškem. Výrazně bojuje. Pokud se utrhne z důvodu špatného uchopení rukávu, musí zákus okamžitě energicky obnovit.

7. Závěrečná ustanovení.

Všechny změny byly projednány a schváleny na řádné konferenci Klubu chovatelů kníračů ČR 1927 v Pardubicích dne 26.11. 2011. Bonitační řád je platný od 1.4.2012.

Jedinci, kteří byli zařazení do chovu podle předchozího platného bonitačního řádu, zůstávají dále chovní.